

© ros ribas (fotos d'assaig)

Al cel

un oratori per a Jacint Verdaguer

de Narcís Comadira

direcció Xavier Albertí

Teatre Lliure (Espai Lliure): Temporada 2009-2010

Al cel

un oratori per a Jacint Verdaguer

de **Narcís Comadira** direcció **Xavier Albertí**

---

intèrprets

Ruben Ametllé narrador / **Lurdes Barba** minyona gran / **Jordi Figueras** Jacint Verdaguer / **Xavier Frau** soldat / **Sílvia Ricart** minyona jove

---

escenografia **Lluc Castells** / vestuari **María Araujo** / il·luminació **Xavier Albertí** / caracterització **Toni Santos**

---

ajudant de direcció **Xavier Martínez** / assessor de moviment **Roberto G. Alonso**

---

construcció d'escenografia **Castells Planas de Cardedeu**

---

i els equips del **Teatre Lliure**

---

coproducció **Teatre Lliure** i **EL CANAL-Centre d'Arts Escèniques de Salt/Girona**

---

agraïments **Montserrat Mauné, Carles Belda** i **Casa Museu Verdaguer**

---

espectacle en català

durada l'espectacle: **1h. sense pausa**

contractació oberta

contacte **Narcís Puig** gira@teatrelliure

els últims dies de jacint verdaguer

Aquest “oratori” que he escrit per al teatre –i concretament per al teatre de Xavier Albertí– vol contemplar a través dels últims dies del poeta, potser de la seva darrera nit, la realitat de Verdaguer com a home, com a poeta, com a aspirant a sant. He escrit “contemplar”, que no vol dir “explicar”. No es tracta de cap biografia, de cap història, de cap drama. En tot cas, biografia, història i drama vertebraran un text que, mesclant paraules meves i de Verdaguer –a vegades tretes de context, a vegades fins i tot falsejades, *poetis omnia licet*– es constitueix com a una partitura que intenta una aproximació poètica al poeta. Una aproximació i un homenatge a un dels escriptors més grans i més mal entesos de Catalunya.

La santedat és la darrera de les aspiracions de Verdaguer, un cop ha renunciat a la seva carnalitat masculina i a la seva glòria com a poeta. Aquestes renúncies han estat escalonades i han format part d'un procés vital certament dolorós. La seva vocació sacerdotal, potser més de la seva mare que no pas seva, l'obliga a tota renúncia carnal. Un cop acceptada de fet aquesta renúncia, li'n quedarà la nostàlgia. Aquesta nostàlgia que li servirà per a construir un *alter ego* esplèndid en el personatge de Gentil, al qual concedirà una realització amorosa i sexual esplendorosa en braços, ni més ni menys, d'una fada, que essent, en el poema, un miratge d'una pastora, Griselda, és una indicació que també és un altre miratge, el dels seus amors juvenils d'abans de la renúncia, amors castos, és clar, i, sobretot, és un miratge de María Gayón, marquesa de Comillas. Però abans d'aquesta compensació literària de la seva libido insatisfeta, de la seva identitat viril, li cal fer-se amb una identitat social. La poesia serà l'instrument per aconseguir-la. I els estudis de capellà, la seva única possibilitat de formació cultural.

L'Atlàntida serà el seu esforç titànic per demostrar-se i demostrar al món que ell, Verdaguer, és un gran poeta. Un cop això demostrat, capellà com és, es posa al servei de l'església del seu temps, que, a Catalunya, estava seriosament implicada en la renaixença del país i en la construcció d'una pàtria catalana. Multitud de poemes religiosos i patriòtics donen fe d'aquesta servicialitat de Verdaguer. I cal dir que la majoria d'aquests poemes, alguns dels quals poden semblar anodins, i fins i tot cursis, estan travessats per l'alè de l'autèntica poesia. I això per dues raons, perquè, en primer lloc, Verdaguer tenia el talent de la llengua, que havia afinat i enriquit en el seu banc de treball de *L'Atlàntida* i, sobretot, tenia una ferida interior, una mancança radical i essencial produïda per aquella seva primera renúncia. L'esqueixament interior i

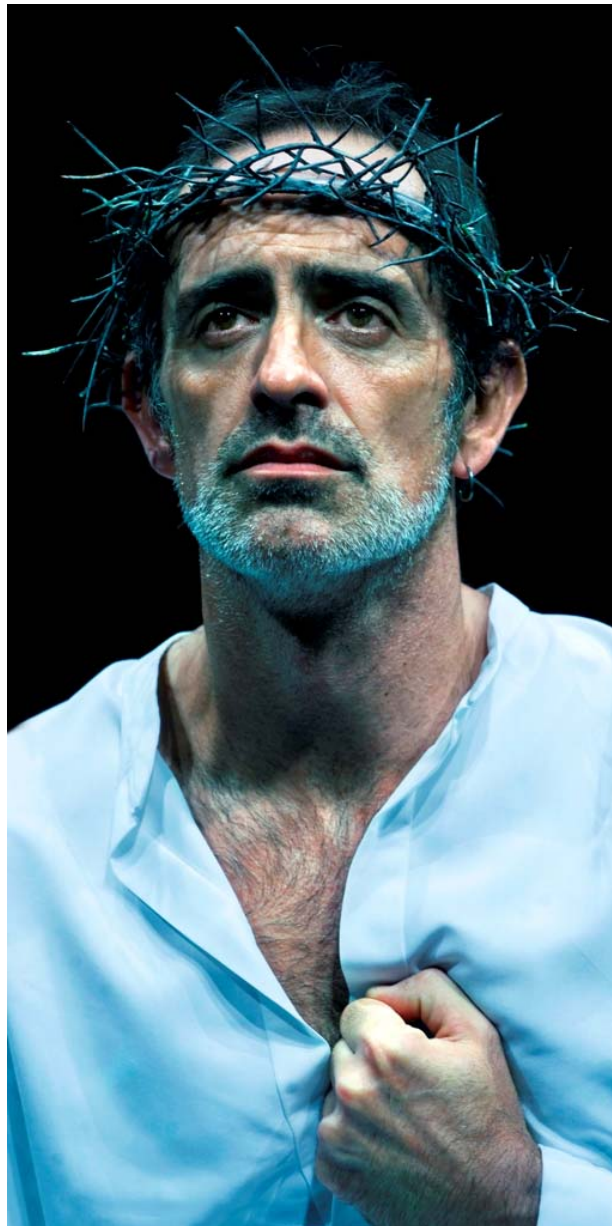
una llengua poderosa que brolla de la deu natural de l'idioma, units, fan que qualsevol poema mínim de Verdaguer sigui poesia autèntica.

Verdaguer ha aconseguit amb la poesia un estatus social incomparable. I alhora una glòria popular mai vista. És coronat pel seu bisbe, Morgades, poeta de Catalunya, a Ripoll, amb una corona de llorer que no tardarà a tornar-se una corona d'espines. Llorers espinosos, diu ell mateix. Però aquella vocació sacerdotal més o menys autèntica ha acabat per fer forat en la seva consciència i Verdaguer pensa que si és capellà cal que ho sigui de debò. La seva fe, després del viatge a Terra Santa, es torna radical i el poeta vol esmerçar en aquella fe i en el seu sacerdoci el mateix esforç tossut que havia posat en la construcció del poeta que és. I aquí topa amb tots els poders que l'havien utilitzat, els poders socials que s'havien protegit i enorgullit amb la seva obra i els poders eclesiàstics que havien administrat aquella glòria com a pròpia. Verdaguer es bolca en els pobres i en els humils, comet imprudències econòmiques, s'endeuta considerablement. No vol entendre que la fe institucional no pot ser radical. Practica els exorcismes que, malgrat haver estat prescrits per Lleó XIII, sempre han estat suspectes. L'església catalana no vol intranquil·litat. No vol obstacles en la seva relació amb el poder. Verdaguer fa nosa. I el marquès de Comillas no vol problemes amb els bisbes ni els bisbes amb el marquès. I hi ha la suposada fascinació que Maria Gayón, la marquesa, confident de Verdaguer, com a capellà que era de la casa, exerceix sobre el poeta. I la suposada impotència del marquès. I la bellesa real de la marquesa. Verdaguer fa nosa a tothom i se'l volen treure de sobre, però es troben amb un os dur de rosegar. Orgullós, tossut, poc diplomàtic, planta cara. No accepta que el tanquin a l'Asil de Vic, com volen els bisbes, per treure'l per sempre de la circulació. Ja no els serveix de res. Millor tancar-lo i continuar administrant la seva glòria i la seva poesia. Marcant les lectures de la seva poesia.

Verdaguer, ara, vol ser sant. És l'únic graó que li queda en l'escala que ha anat pujant. Emasculat, poeta gloriós, sant. Però, ¿vol ser-ho per amor a Déu, és a dir, com a resultat final de la seva fe, o com a darrera demostració de la seva força i del seu orgull? ¿Vol ser sant, per passar-ho per la cara dels que l'han vexat, perseguit, humiliat, o vol ser-ho de debò perquè ha entès que cap altra cosa no té sentit en aquest món? Mai no ho sabrem. Però si la poesia, el valor autèntic de la paraula, és un camí indicatiu de la veritat, el dring dels seus darrers poemes místics ens obliga a pensar que Verdaguer volia ser sant per amor a Déu. Aquell foc de l'amor que l'havia cremat sempre –amor carnal, amor a la glòria– trobava finalment en la santedat el seu objectiu veritable. Els camins de Déu són realment insondables.

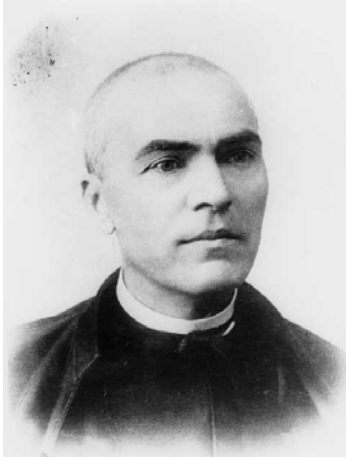
Potser en els seus últims dies a Vil·la Joana, voltat d'intrigues i al·lucinacions, d'imatges dels seus desigs anteriors, mentre repassava la seva vida i els seus versos, va veure que tot tenia sentit, que les imatges se li enfocaven, que els neguits se li fonien, que l'orgull se li apaivagava, que, finalment, li havien crescut aquelles ales que tant desitjava i que ja podia aixecar el vol cap al cel.

Narcís Comadira

Jacint Verdaguer i Santaló

(Folgueroles 1845, Vallvidrera 1902)

És fill d'una humil família pagesa d'una certa cultura i ja de ben jove la seva mare l'instrueix en la lectura d'alguns llibres. El 1855 comença els estudis al Seminari de Vic, on hi estudia durant quinze anys. Lector de clàssics greco-l·latins, com Virgili, Ovidi i Plató; clàssics italians; autors castellans de totes les èpoques; autors romàntics francesos i autors catalans antics i moderns. Encara estudiant, el 1865, li són premiades dues poesies als Jocs Florals de Barcelona: *Els minyons d'En Veciana* i *A la mort d'En Rafel de Casanova*. D'altra banda, aquell mateix any publica al periòdic *Eco de la Montaña* el poema de dos cants *Dos màrtirs de ma pàtria, o siga Llucià i Marcià* i entra en contacte amb personatges rellevants de l'època com Milà i Fontanals i Marià Aguiló. Dos anys després funda l'Esbart de Vic, format per un grup d'estudiants entusiastes amb sentiments i idees romàntiques que es troben a la font del Desmai amb l'objecte de practicar la poesia.

El 1870 és ordenat sacerdot i és destinat a una petita parròquia a Vinyoles d'Orís. En cap moment deixa de dedicar-se a la poesia (treballa sobretot en el poema èpic *L'Atlàntida*), tot i haver de portar a terme les tasques de vicari i de la greu malaltia que hi contrau. El 1874 marxa a Barcelona per recuperar-se d'aquesta malaltia; hi està vuit mesos en què freqüenta "la penya dels minyons" —en la qual coneix els futurs bisbes Torras i Bages, Estalella i Cortès—, veu els membres de l'Esbart de Vic i participa en tertúlies on observa lluites polítiques i tendències literàries. Aquell mateix any, entra com a capellà de vapor de la Companyia Transatlàntica, propietat dels marquesos de Comillas. Són gairebé dos anys i nou vegades la travessia d'Amèrica (en la línia de Cuba) un període d'equilibri necessari per recuperar la salut i enllestir *L'Atlàntida*, que és premiada als Jocs Florals de 1877 i que aconsegueix un èxit clamorós immediat. L'obra és entesa ja a l'època com la culminació de la Renaixença. A més, aleshores s'inicia l'etapa de triomfs i prosperitat del poeta, que dura disset anys. A partir de finals del 1876 resideix al palau dels marquesos de Comillas contractat com a capellà de la família i té, per tant, ocasió de freqüentar els ambients socials més elevats i de crear amb el mecenatge dels marquesos alguns dels seus poemes més importants. Des del 1883, amb el càrrec d'almoier, pel qual ha d'administrar la beneficència del

marquès a famílies necessitades, té més maldecaps però també una gran influència. És un període en què fa nombrosos viatges (Occitània, Castella, Tolosa de Llenguadoc, Roma, Comillas, Donostia...).

A Barcelona, gràcies al seu prestigi i l'ajut de Jaume Collell —membre de l'Esbart publica textos a *La Veu de Montserrat* i en una col·lecció de llibres. Tots dos preparen les festes del mil·lenari de Montserrat i escriu per a l'ocasió obres com ara *Llegenda de Montserrat* i *Cançons de Montserrat*, entre les quals hi ha les estrofes del *Violai*. El 1879, simultàniament a l'organització del mil·lenari, Verdaguer publica *Idil·lis i cants místics* que són, en paraules de Carles Riba, "un llarg, insadollable enyor de la natura angèlica". Poemes, doncs, de tema religiós que contraresten la sensació creada per *L'Atlàntida*, considerada obra profana pels més crítics. El 1882 apareix *Lo somni de Sant Joan. Llegenda del Sagrat Cor de Jesús*, refós i ampliat el 1887. L'oda *A Barcelona*, constitueix una mitificació de l'esperit progressista i de les ànsies d'expansió de la nova burgesia industrial catalana. Amb l'objectiu d'arribar a la sensibilitat popular, Verdaguer insisteix en la poesia religiosa, arma per fer devots al catolicisme i també a la llengua catalana.

El punt culminant de l'etapa de plenitud és *Canigó* (1886). Aquest segon gran poema èpic serveix al poeta per vèncer les insatisfaccions i rectificar els defectes de *L'Atlàntida*. L'escriu prenent com a base elements de primera mà aplegats a partir de resseguir, entre el 1879 i el 1884, el Pirineu català. Allí pot veure detalladament el que seria l'escenari del poema, completat posteriorment amb llibres d'història, folklore i geografia. L'any 1886 és important, d'altra banda, per dos fets de signe contrari: per un costat, la coronació a Ripoll com a poeta de Catalunya pel bisbe de Vic —fet que mostra el cim de la glòria de Verdaguer— i, per l'altre, el viatge a Terra Santa —que significa el començament de la crisi espiritual.

Efectivament, tot i que després d'aquest any publica obres destacades deslligades del canvi espiritual —per exemple, *Pàtria* (1888)—, el poeta viu immers en una crisi profunda provocada pel viatge a Palestina i Egipte, del qual torna trasbalsat. *Dietari d'un pelegrí a Terra Santa* (1888) són les anotacions que mossèn Cinto va prenent mentre fa el viatge i que expliquen el desig de purificació i el canvi d'orientació en la seva vida. Aquest canvi inclou una pràctica desordenada de la caritat, que l'omple de deutes i, més tard, el posa en contacte amb un grup d'exorcistes. Aquesta actitud d'ajuda incondicional als desvalguts i els comportaments que se'n deriven li valen la desconfiança dels marquesos de Comillas i, finalment, la decisió de prescindir dels seus serveis com a capellà domèstic. Tampoc és entès per les autoritats eclesiàstiques, que, amb un diagnòstic de fol·lia, l'allunyen de Barcelona i el tanquen obligatòriament

al santuari de la Gleva, prop de Vic vigilat per un capellà que escampa rumors negatius sobre el seu comportament. El 1895, davant d'una situació d'empresonament insostenible, Verdaguer s'escapa de la Gleva i torna a Barcelona. Només la casualitat fa que Verdaguer no sigui detingut per la policia, enviada pel bisbe Morgades; això provoca que el poeta trameti un breu comunicat a la premsa en què demana justícia i ajut a la gent de Barcelona. La notícia va impactar tant que va prendre dimensions d'escàndol. Un mes després, un tribunal eclesiàstic el suspèn de poder exercir les seves funcions sacerdotals i, per tant, de poder fer missa. Verdaguer contraataca amb un seguit de cartes enviades a la premsa diària (anomenades *Un sacerdot perseguit*), gràcies a les quals guanya força i noves amistats. El mateix 1895, un grup d'amics li publiquen aquests articles sota el títol *Mossèn Jacinto Verdaguer en defensa pròpia*, considerats la millor prosa del primer periodisme català modern. El 1896 es publica el llibre *Flors del Calvari. Llibre de consols*, com a justificació personal amb atacs contra els seus enemics, i escrits i pamflets com ara *Verdaguer reivindicat*, que mostra un Verdaguer ferit i rebel decidit a demostrar la seva raó. A més, escriu *La Pomerola*, poema autobiogràfic. El 1897 publica a la premsa una segona sèrie d'articles encara més agressius que els de 1895. El 1898, es retracta i és rehabilitat. Passa els seus darrers anys de beneficiat de l'església de Betlem, de Barcelona.

En els darrers quatre anys de vida, Verdaguer torna a l'activitat literària. Dirigeix algunes revistes literàries de tema religiós: "Lo Pensament català", "L'Atlàntida" i "La Creu del Montseny"; prepara nous llibres i participa en actes públics. Els últims llibres publicats en vida van ser: *Santa Eulària. Poemet* (1899), *Aires del Montseny* (1901) i *Flors de Maria*, aquest darrer uns mesos després de la mort del poeta, el 10 de juny de 1902, a Vallvidrera. Va ser enterrat a Montjuïc enmig d'una manifestació espectacular de dol popular que va acompanyar el poeta per la Rambla de Barcelona.

---

més informació:

<http://www.escriptors.cat/autors/verdaguerj/>

<http://www.uoc.edu/lletra/noms/jverdaguer/index.html>

<http://www.webpersonal.net/nova/verdaguer/>

Narcís Comadira i Moragriegua

Girona, 1942

Va estudiar humanitats i filosofia al Seminari de la seva ciutat i al Monestir de Montserrat, i posteriorment va iniciar estudis d'arquitectura i de filologia romànica i va acabar llicenciant-se en història de l'art:

*"De les arts en practico algunes: la poesia, la pintura, la cuina —i estic en contacte, una mica de trasantó, amb l'arquitectura. M'agradaria ser músic, però el meu temperament sempre he cregut que era més visual que altra cosa. D'haver nascut pell-roja —hauria estat magnífic!— segurament tallaria tòtems i faria senyals de fum. Ben pensat, però, ja és el que faig. La pintura encara té per a mi alguna cosa de ritual i la poesia ¿què és sinó senyals de fum?" ("Qui sóc i per què escric", dins *Escriptor del mes*. Barcelona: ILC, gener de 1996)*

D'adolescent, havia escrit poemes en castellà imitant Juan Ramón Jiménez. Cap als setze o disset anys va començar a escriure els primers en català, prenent com a model la poesia de Joan Maragall i de Carles Riba. L'any 1966 va publicar poemes en un volum conjunt amb altres poetes gironins. Aquell mateix any, un grup de companys i ell van demanar a José María Valverde que els fes un seminari de poesia, i el professor va accedir a realitzar unes reunions periòdiques, no estrictament acadèmiques, a casa seva. Valverde es trobava a l'espera de marxar cap als Estats Units, després d'haver dimitit el seu càrrec a la Universitat com a repulsa per l'expulsió dels professors Aranguren, Tierno Galván i García Calvo. Valverde va aproximar el grup de joves poetes a la poesia de Gabriel Ferrater, al qual van tenir l'oportunitat de conèixer personalment. Comadira valora el mestratge que va rebre de la poesia de Ferrater, i també el de Josep Carner i de J. V. Foix.

Del 1971 al 1973 va ser lector a la Universitat de Londres, on va connectar amb la tradició poètica anglesa i va escriure la major part dels poemes dels tres llibres següents. Poèticament, evolucionava cap a la maduresa alhora que aprofundia en la creació d'un estil personal. L'interès temàtic del poeta se seguia centrant en el seu medi més pròxim i familiar, però esborrant qualsevol indici de referent privat.

El 1976 va llegir la seva aportació "La poesia catalana jove" a la Biennal de Venècia, on donava fe de la trajectòria dels poetes de la seva generació, i el mateix any publicaria dos nous llibres i exposaria la seva obra pictòrica a Girona. Poc després vindrien *Terra natal* (1978) i *Àlbum de família* (1980), que marcarien novament una inflexió en la seva poesia. L'any següent, el 1981, va

agrupar tota la seva obra poètica en un sol volum, *La llibertat i el terror: Poesia 1970-1980*.

Posteriorment va publicar *Enigma* (1985) —Premi de la Crítica Serra d'Or i Premi de la Generalitat de Catalunya—, on planteja el dubte sobre els grans enigmes de l'existència; tot seguit a *En quarantena* (1990) —Premi Ciutat de Barcelona, Premi Nacional de la Crítica i Lletra d'Or—, accentua la incertesa i la por, mostrant l'amor i el somni com a mentides per alleugerir la vida; i a *Usdefruit* (1995) torna a adoptar un to més serè i amable amb un retorn a la ironia. D'altra banda, l'any 2000 va recopilar, a *Lírica lleugera*, poemes satírics, d'encàrrec —molts dels quals per a Guillermina Mota—, auques, sermons, divertiments i jocs lingüístics realitzats en els últims vint anys. Després va reunir tots els seus llibres de poesia a *Formes de l'ombra* (2002). El seu últim llibre de poemes és *Llast* (2007).

La seva experiència poètica, segons Isidor Cònsul, l'ha fet endinsar en la dramaturgia:

"*Alguns dels poemes més significatius —'Visita del jerarca' i '4 de febrer de 1945'— són a la base de la recent entrada de Narcís Comadira al món del teatre, que ha suposat, també, un dolorós exercici expurgatori de vells fantasmes familiars.*"

De fet, durant els anys 80, ja havia realitzat diversos guions de documentals per a televisió, i en el període 1989-1991 va escriure una trilogia de peces dramàtiques, sorgides d'una convocatòria del Centre Dramàtic de la Generalitat i Catalunya Ràdio per a la creació de guions radiofònic-teatral en llengua catalana. El primer text de la trilogia va emetre's primerament per ràdio i més tard es van estrenar en un teatre; i els altres es van estrenar de seguida al teatre. D'aquests, *La vida perdurable* —Premi de la Crítica Serra d'Or, Premi de la Crítica Teatral de Barcelona—, és el que ha obtingut més ressò i èxit entre la crítica. A més, el 1997, va escriure una altra obra d'encàrrec per commemorar l'any Josep Pla: *El dia dels morts (un oratori per a Josep Pla)*.

Cal remarcar la faceta de traductor, sobretot de l'italià i de l'anglès: G. Bassani, E. de Filippo, L. Pirandello, R. Lowell i Giacomo Leopardi. El 1998, va obtenir el premi Cavall Verd, Rafael Jaume de traducció poètica per *Digue'm la veritat sobre l'amor*, de W.H. Auden. Ha col·laborat durant més de deu anys al Quadern d'El País. Alguns dels seus articles han estat recollits al llibre *L'ànima dels poetes* (2002), *Camins d'Itàlia* (2005) i *Dies de França* (2008).

Com a historiador de l'art s'ha dedicat bàsicament a l'època del noucentisme i ha escrit, amb l'arquitecte Joan Tarrús, un exhaustiu estudi sobre l'arquitecte gironí Rafael Masó. També ha pres part, com a col·laborador, en la redacció

d'alguns projectes d'arquitectura, amb l'equip Bosch, Tarrús, Vives; i ha impartit classes d'Història de l'Art a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona.

Xavier Albertí

(Lloret de Mar, 1962)

Durant els anys de formació, realitza estudis de piano i de composició musical. Titulat Superior en Direcció Escènica per l'Institut del Teatre, entre el 1996 i el 1999 va dirigir el Festival Grec de Barcelona. Ha estat director de l'àrea de creació de l'Institut Ramon Llull.

Entre d'altres, ha estat guardonat amb els següents premis: premi Butaca al Millor Director per *Vianants*, premi ADE "Cipriano de Rivas Chérif" a la Millor Adaptació per *Maestros antiguos*, premi de la Crítica de València al Millor Espectacle no Valencià per *Mestres antics*, premi Butaca a la Qualitat i al Saber Fer per la programació del Festival Grec, premi Nacional Adrià Gual, premi Extraordinari d'Art Dramàtic de l'Institut del Teatre.

últims treballs com a director

2009 *Pasión sin puñales*. Circo Price, Madrid.

2008 *El bordell*, de Lluïsa Cunillé. Teatre Lliure.

La corte del faraón. Temporada Alta, Festival de Tardor de Catalunya - Girona/Salt.

Soterrani, de Josep M. Benet i Jornet. Sala Beckett.

Pinsans i caderneres, amb text de Narcís Comadira. Teatre Municipal de Girona.

2007 *La caiguda d'Amlet (o la caiguda de l'hac)*, de Jordi Oriol. Sala Beckett.

Recital de poesia catalana. Mostra de cultura catalana a Nova York
Made in Catalunya. Baryshnikov Ars Center .

El dúo de La Africana, de Xavier Albertí i Lluïsa Cunillé. Teatre Lliure.

Assajant Pitarra, de Xavier Albertí i Lluïsa Cunillé. Teatre Lliure.

2006 *Sangre Lunar*, de J. Sanchis Sinisterra. Centro Dramático Nacional.

PPP, amb Lluïsa Cunillé, a partir de textos de Pier Paolo Pasolini. Teatre Lliure.

Tennessee, sobre i a partir de textos de Tennessee Williams. Teatre Romea.

De Manolo a Escobar. Teatre Condal.

Crónica sentimental de España. Sala Muntaner.

els intèrprets

Ruben Ametllé

Debuta en teatre el 1999 sota la direcció d'Oriol Broggi. Ha treballat sota la direcció de Carol López, Helena Pimenta, Àngel Llàcer, o Carlos Wagner, entre d'altres. Destaca la seva col·laboració amb Rodrigo García (*De vegades estic tan cansat que faig aquestes coses; La historia de Ronald, el payaso de McDonald's; Agamennone*) i amb Roger Bernat (*Bones Intencions, Bona Gent*). Amb Javier Daulte ha treballat en el muntatge de *Metamorfosis*, de La Fura dels Baus, amb el qual obté el Premi de la Crítica de Barcelona a la Interpretació Masculina 2006/07; i més recentment a *Nunca estuviste tan adorable*. Al Lliure va estrenar *La torre de La Défense*, de Copi, sota la direcció de Marcial di Fonzo Bo. Els seus últims espectacles teatrals han estat *7 nenes jueves*, de Juan Carlos Martel i *JULIA SMELLS like teen spirit* de Jordi Casanovas. Ha treballat també en diverses sèries televisives (*El cor de la ciutat, Ojo por ojo*) i en cinema, sota la direcció de Sílvia Munt, Rosa Vergés, Pau López, Queralt Antú Serrano, Guillem Morales i Joan Carles Martorell.

Lurdes Barba

Formada en interpretació a l'Escola de Nous Estudis dirigida per Albert Boadella (1970-72), va seguir cursets d'expressió corporal i veu amb Pavel Rouba (1976) i d'interpretació amb Carlos Gandolfo (1983-84), John Strasberg (1985), Carol Roselberg (1987), Konrad Zschiedrich (1988) i Dominique de Facio (1989) a l'Institut Teatre. Actualment cursa Humanitats a la UOC.

Debuta en escena el 1971 amb el Grup Catarsis. Des de llavors ha treballat sota la direcció de Miguel Narros, Lluís Pasqual, Frederic Roda, Jordi Teixidor, Alfred Lucchetti, Santi Sans, Josep Montanyès, Pere Planella, J-G. Schroeder, Jordi Mesalles i Carme Portaceli, entre d'altres. Destaca la seva col·laboració amb Rafel Duran en els espectacles *Abans de la jubilació*, de T. Bernhard; *L'alfabet de l'aigua; Huracan*, d'E. Nolla; *La dama enamorada*, de Puig i Ferrater; *El cafè de la Marina*, de J. M. de Sagarra, i *Cosa de dos*, de G. Montero. Amb Xavier Albertí ha col·laborat als muntatges *A la meta* i *L'home de teatre*, de T. Bernhard; *El dia dels morts*, de N. Comadira; *La cita* i *Paisatge Gutenberg*, de Ll. Cunillé; *Más extraño que el paraíso; Troilus i Cressida*, de W. Shakespeare; *Sangre Lunar*, de J. Sanchos i a *La corte del faraón*.

A banda de la seva participació dins la cia. Teatre Lliure en *Santa Joana dels escorxadors, Ricard 3r.* i *European House*, sota la direcció d'À. Rigola, els seus últims espectacles han estat *Barcelona mapa d'ombres* i *Occisió*, de Lluïsa Cunillé; *Buits*, de Toni Martí; *Diktat*, d'Enzo Cormann; *Dimonis* de Lars Noren;

La música segona, de Marguerite Duras, *Nunca estuviste tan adorable*, de J. Daulte, i *Saló primavera*, de Lluïsa Cunillé i Paco Zarzoso.

Des del 1984 també s'ha dedicat a la direcció teatral, signant una vintena d'espectacles, ha participat en diverses sèries televisives i en cinema, i imparteix classes d'interpretació en diverses escoles, inclòs l'Institut del Teatre.

Jordi Figueras

Llicenciat en interpretació l'any 1988, des de llavors s'ha posat sota les ordres de Fausto Carrillo a *Els dos bessons venecians*, de Carlo Goldoni; Frederic Roda (*Viure a Malibú*, d'Ignació del Moral; *Allò que tal vegada s'esdevingué*, de Joan Oliver), Sergi Belbel (*Colometa la gitana i qui compra maduixes*, d'Emili Vilanova; *Òpera i Després de la pluja*), Ferran Madico (*L'Hèroe*, de Santiago Rusiñol; *Molt soroll per no res*, de W. Shakespeare), Jordi Basora (*La Strada*, de Federico Fellini i Tullio Pinelli; *Woyzeck*, de Georg Büchner) i Thomas Saurteig (*La dona d'abans i La fi per fi*). També ha treballat en sèries televisives com ara *Lo cartanyà* i *Poblenou*, i en cinema a *Solitud*, de Victor Català, dir. Romà Guardiet i *La tierra Yerma* d'Alfredo Vera.

Xavier Frau

Llicenciat en Interpretació per l'Institut del Teatre de Barcelona. Ha participat en diversos seminaris teatrals amb Nicolai Kàrpov i Maria Xmàevitx (Acadèmia Russa d'Art Dramàtic –GITIS–). Ha participat als muntatges *Pèl al pit* (2006), a partir de textos de Blai Bonet, dir. Joan Fullana; *I caprici dell'amore* (2007), dir. Nikolai Kàrpov i Maria Xmàevitx; *Tape (la cinta)* (2007) de Stephen Belber, dir. Àlex Tejedor; *Un manicomi a Goa* (2008) de Martin Sherman, dir. Emilià Carilla. Els seus últims espectacles han estat *La casa en obres* (2009) sobre la figura de Blai Bonet, i *Molts records per a Ivanov* (2009), de Pep Tosar i Albert Tola, dir. Pep Tosar.

Sílvia Ricart

Actriu formada a l'Institut del Teatre, ha treballat amb Manuel Cardenas en *A l'altra banda*; Ricard Gázquez (*La disputa*, de Marivaux); Rafel Duran (*Huracan*, d'E. Nolla i *El cafè de la Marina*, de J. M. de Sagarra) i Sergi Belbel (*L'inspector*, de N. Gògol. Amb Xavier Albertí ha col·laborat a *p.p.p.* i a *L'home de teatre*, de T. Bernhard).

bibliografia seleccionada

Comadira, Narcís: *Al cel.* Programes artístics del Teatre Lliure.

Jacint Verdaguer, poeta i prevere. Cruïlla.

Verdaguer, Jacint: *Al cel.* Destino.

Flors del Calvari. Columna.

L'Atlàntida. Eumo.

Canigó. Proa

Oda a Barcelona. Facsímil. Edicions de La Central.

Montserrat. Eumo.

Perles. L'Amic i l'Amat: Càntics de Ramon Llull posats en vers. Edicions 62.

Barcelona. Textos per a un llibre. Eumo.

En defensa pròpia. Tusquets Editors.

EL TEATRE LLIURE

1976...

Creat en 1976 per un grup de professionals vinculats al teatre independent, el Teatre Lliure es va singularitzar per la seva aposta pel teatre de text, amb la relectura dels clàssics i el compromís amb la creació contemporània, desenvolupant en la seva sala una programació que alternava el teatre amb la dansa i la música. Dirigit en etapes successives per Fabià Puigserver, Lluís Pasqual, Lluís Homar, Guillem-Jordi Graells i Josep Montanyès, la seva implantació en el món cultural català i la seva contribució a la normalització del fet teatral van ser recompensats des de molt aviat amb l'adhesió de un ampli públic i el reconeixement de la crítica.

1989...

DELS UNIO TEATRES D'EUROPA

El Teatre Lliure fou un dels fundadors, el 1989, de la Unió de Teatres d'Europa i aquest és un senyal de la seva voluntat de presència més enllà de les seves sales, de projecció exterior a través de la presència en festivals i gires dels seus espectacles. Molts països d'Europa i alguns d'Amèrica Llatina han estat ja visitats per produccions teatrals i musicals. En aquesta nova etapa s'aprofundirà en la línia de les coproduccions internacionals, com ara les establertes amb el Hebbel Theater de Berlín, el Salzburg Festival... Per altra banda, des de la inauguració de la nova seu del teatre al Palau de l'Agricultura, i fins la temporada 2003/2004, hauran presentat la seva obra al Teatre Lliure grans noms internacionals com Kristian Lupa, Carlo Cecchi, Philip Glass, Declan Donellan, Fura dels Baus, Philippe Decouflé, Cesc Gelabert, Carles Santos, Compagnie Hervé-Montalvo, Antonio Latella, Thomas Ostermeier, Jan Lauwers, Lluís Pasqual, Bob Wilson, Wooster Group, Peter Sellars...

2004...

Des de març del 2003, Àlex Rigola encapçala el projecte artístic d'una nova etapa que consolida la trajectòria protagonitzada pel Lliure, amb una programació teatral innovadora i una àmplia presència de la dansa contemporània i la música escènica. El teatre entès com un risc i una emoció, de continguts actuals tant en els espectacles de nova creació com en la revisió d'aquells textos que

contenen temes de reflexió i debat encara vàlids. Amb l'aval dels muntatges que han caracteritzat a aquest jove director i el dels noms que l'acompanyen en el seu equip i en l'àmplia proposta de les temporades, el Teatre Lliure ha aconseguit finançar-se com un dels principals referents escènics del panorama teatral nacional.

teatre lliure

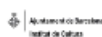
AL CEL
UN ORATORI
PER A JACINT VERDAGUER

de **NARCÍS COMADIRA**

direcció **XAVIER ALBERTÍ**

30 SETEMBRE/1 NOVEMBRE

crèdit concertada art

mitjans patrocinadors

venda d'entrades

